

Asia: VN/26120/2023

Arviomuistio viranomaisia koskevista seuraamuksista tietosuojalainsäädännön rikkomisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Arviomuistiossa selvitetään EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen sekä tietosuojalain ja rikosasioiden tietosuojalain mukaisen seuraamusjärjestelmän toimivuutta. Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH) yhteiskunnan perusrekistereitä ylläpitävänä viranomaisena keskeisin arviomuistiossa käsitelty asia on se, pitäisikö tietosuojarikkomuksia koskeva hallinnollinen seuraamusmaksu ulottaa koskemaan myös viranomaistoimintaa.

EU:n tietosuoja-asetuksen voimaantullessa päädyttiin Suomessa siihen, että rikkomuksesta tietosuojaviranomaisen määräämä seuraamusmaksu voi koskea vain yrityksiä. Kuten arvionmuistiossa todetaan, perustuslakivaliokunta antoi EU:n tietosuoja-asetuksen voimaantulon yhteydessä lausunnon, jonka mukaan seuraamusmaksusääntelyn ulottaminen viranomaistoimintaan ei olisi valtiosääntöisesti ongelmatonta. Perustuslakivaliokunta kiinnitti lausunnossaan erityistä huomiota hallinnon lainmukaisuusperiaatteeseen ja laajaan virkavastuuseen. Mainittujen seikkojen lisäksi perustuslakivaliokunta katsoi, että viranomaisille määrättävä hallinnollinen seuraamusmaksu olisi ongelmallinen myös perusoikeuksien keskinäiselle tasapainolle, erityisesti julkisuusperiaatteen toteutumiselle.

Perustuslakivaliokunta on siis aikanaan todennut viranomaisten rajaamisen seuraamusmaksusääntelyn ulkopuolelle olevan perusteltua. PRH näkemyksen mukaan yhteiskunnassa tai viranomaisten toiminnassa ei ole EU:n tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain voimaantulon jälkeen tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka edellyttäisivät asian arvioimista toisin kuin perustuslakivaliokunta on arvioinut.

PRH siis toistaa jo EU:n tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain voimaantulon valmistelun yhteydessä esiin tuomansa näkemyksen siitä, että tietosuoja-asetuksen tarkoittamien hallinnollisten seuraamusmaksujen ei tulisi jatkossakaan koskea viranomaistahoja.

Kuten jo annetuissa Digi- ja väestöviraston sekä valtiovarainministeriön lausunnoissa todetaan, viranomaistahoja koskevat muut seuraamukset ja rangaistukset tietosuojalainsäädännön rikkomisesta ovat myös jatkossa riittäviä. Virkamiehen erityisasemaan kuuluu muita laajempi vastuu työssä tapahtuneista virheistä eli virkavastuu. Virkamieheen kohdistuvan virkavastuun voidaan arvioida estävän väärinkäytöksiä jopa organisaatiokohtaisesti asetettavaa seuraamusmaksua tehokkaammin. Hallinnollisilla seuraamusmaksuilla ei siis todennäköisesti olisi juurikaan hallinnon asiakkaiden henkilötietojen suojan tasoa parantavia vaikutuksia

Muiltakin osin PRH tukee Digi- ja väestöviraston omassa lausunnossaan esittämiä näkemyksiä.

Mantere Eero
Patentti- ja rekisterihallitus - Johdon tuki